

Nr 209.

Av herr **Bäckström**, om anslag till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar.

I årets remissdebatt yttrade finansministern, att de ökade statsutgifterna hava sin grund i den förhöjda militära, sociala och kulturella standard, som vårt folk nu har nått fram till. Den kulturella standarden avspeglas i åttonde huvudtiteln. Här lägga vi över allt märke till avsevärda utgiftsökningar — dock icke över allt. Anslaget till anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar (nr 196), utgör ett iögonfallande undantag. En verksamhet, som under åren 1926—1932 hade att glädja sig åt ett statsunderstöd av 400,000 kronor och därutöver, föreslås i årets statsverksproposition erhålla ett anslag av 216,000 kronor. Man frågar sig med rätta, varför just denna verksamhet har blivit ett kulturbudgetens styvbarn. Denna verksamhet har ärorika traditioner i vårt land. Mycken hänförelse och osjälvisk offervillighet ha besjälat de män och kvinnor, som begynt och utbyggt denna folkbildningsrörelse i vårt land. Skolöverstyrelsen har i år liksom i fjol önskat ett anslag av 300,000 kronor till denna rörelse. Skolöverstyrelsen omnämner också, att glädjande tecken tyda på att denna verksamhet kommer att omfattas med allt större intresse av bildningssökande inom vårt folk, bl. a. har föreläsningsföreningarnas antal ökats.

De anslagsbelopp, som för innevarande budgetår sökas av de lokala föreläsningsföreningarna, uppgå sammanlagt i runt tal till 275,000 kronor. Då hela anslaget är 215,700 kronor och en avsevärd del härav går till centralbyråer, föreläsningsförbund m. m. är det klart, att en stark, icke önskvärd ransonering blir av nöden.

Man har ofta hänvisat till att rundradion gör denna verksamhet mindre av nöden påkallad. Säkerligen är det dock så, och detta särskilt beträffande landsbygden, att vi människor ha ett starkt behov av att se varandra och träffa varandra i samma hörsal och träda i personlig beröring med framstående personligheter, som ställa sig i föreläsningsverksamhetens tjänst. Vi behöva känna, att vår kärlek till och hänförelse för det sanna och sköna delas av andra. Eljest hotar den heliga elden att slockna. Uppenbart är, att vi behöva en frivillig folkbildningsverksamhet vid sidan av den som bedrivs genom radioapparaternas högtalare.

Jag delar till fullo skolöverstyrelsens mening, att anslaget bör fastställas till 300,000 kronor. Däremot anser jag, att det lägsta understöd som av statsmedel må utgå till lokal anstalt skall fortfarande utgöra 100 kronor, lika så att lägsta antalet föreläsningar förblir 5 för budgetår. Det är visserligen ett blygsamt antal, och det ligger en sanning i det resonemanget att det ringa antalet föreläsningar kan verka menligt för upprätthållandet av intresset.

Men för de föreningar, som vid starten kämpa med ekonomiska svårigheter, är det gott att få börja i liten skala. De flesta föreningar utöka så småningom sitt program. Då jag hyser den förhoppningen, att ett ökat statsanslag skall bliva en sporre till bildande av många nya lokala anstalter, tror jag det vara riktigast att bibehålla nu gällande bestämmelser.

Det är ju möjligt, ja sannolikt, att min hemställan avslås. Men min kärlek till den fria folkbildningsverksamheten har givit mig mod att våga försöket med en vädjan om förhöjt anslag till detta kulturbudgetens styvbarn.

Med anledning av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar, för budgetåret 1937/1938 måtte bevilja ett reservationsanslag av 300,000 kronor och beträffande detta anslag i övrigt göra de medgivanden, som av Kungl. Maj:t föreslagits.

Stockholm den 22 januari 1937.

Axel Bäckström.
